

Розбудова бухгалтерської справи в Україні на потужній і сталій професійній основі: професійні об'єднання у сфері бухгалтерського обліку

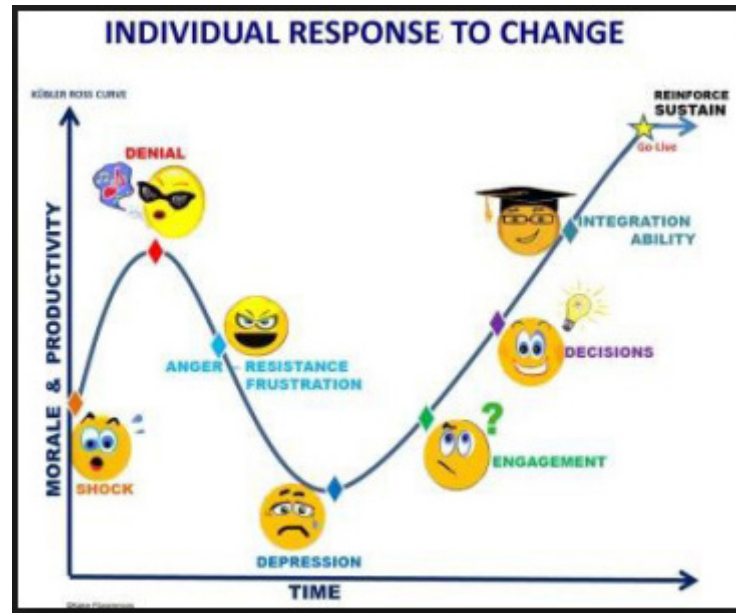

Програма **STAREP** реалізовується за рахунок коштів, частково наданих Європейським Союзом, Федеральним міністерством фінансів Австрії, Австрійським агентством співпраці заради розвитку, Міністерством фінансів Люксембургу та SECO — Державним секретаріатом у справах економіки

Джон Годж
Старший фахівець із фінансового
менеджменту,
Центр реформ фінансової
звітності Світового банку

м. Київ, 29 червня 2017 р.

Постійними бувають лише зміни...

Завдання

- » Розібратись, чому бухгалтерська справа відіграє в Україні важливу роль
- » Зрозуміти характеристики, які повинна мати сильніша бухгалтерська професія
- » Розглянути можливості досягнення професійними організаціями більшої згуртованості
- » Визначити основні проблеми, що заважають об'єднанню професійних організацій та їхніх членів, і розібратись у них

Чому так важливо, щоб професія
бухгалтера в Україні була
сильною?

Що таке «професійний бухгалтер»?

» Особа, яка досягає професійної компетенції, демонструє та розвиває її для того, щоб виконувати певні завдання у сфері бухгалтерської справи; ця особа зобов'язана дотримуватись етичного кодексу, встановленого професійним об'єднанням у сфері бухгалтерського обліку або органом ліцензування

» Рада з міжнародних стандартів освіти у сфері бухгалтерського обліку

Чим займаються професійні бухгалтери?

» Ведуть публічну практику, працюють у сфері освіти, на державній службі, в промисловості та комерції:

- підготовка, аналіз і повідомлення актуальної й достовірно представленої фінансової та нефінансової інформації;
- партнерство в ухваленні рішень, опрацюванні та реалізації стратегій організацій;
- виконання аудиту фінансової та нефінансової інформації, а також надання інших послуг із надання впевненості й консультаційних послуг
- підготовка та аналіз актуальної інформації з питань оподаткування.

Що таке ПОБО?

» «Професійні об'єднання у сфері бухгалтерського обліку (ПОБО) — це організації, засновані на засадах членства окремих професійних бухгалтерів, аудиторів та/або техніків-бухгалтерів, які виконують широке коло завдань у сфері бухгалтерського обліку та дотримуються високоякісних стандартів практики»

(Інформаційна довідка Комітету з розвитку професійної бухгалтерської справи, вересень 2014 року)

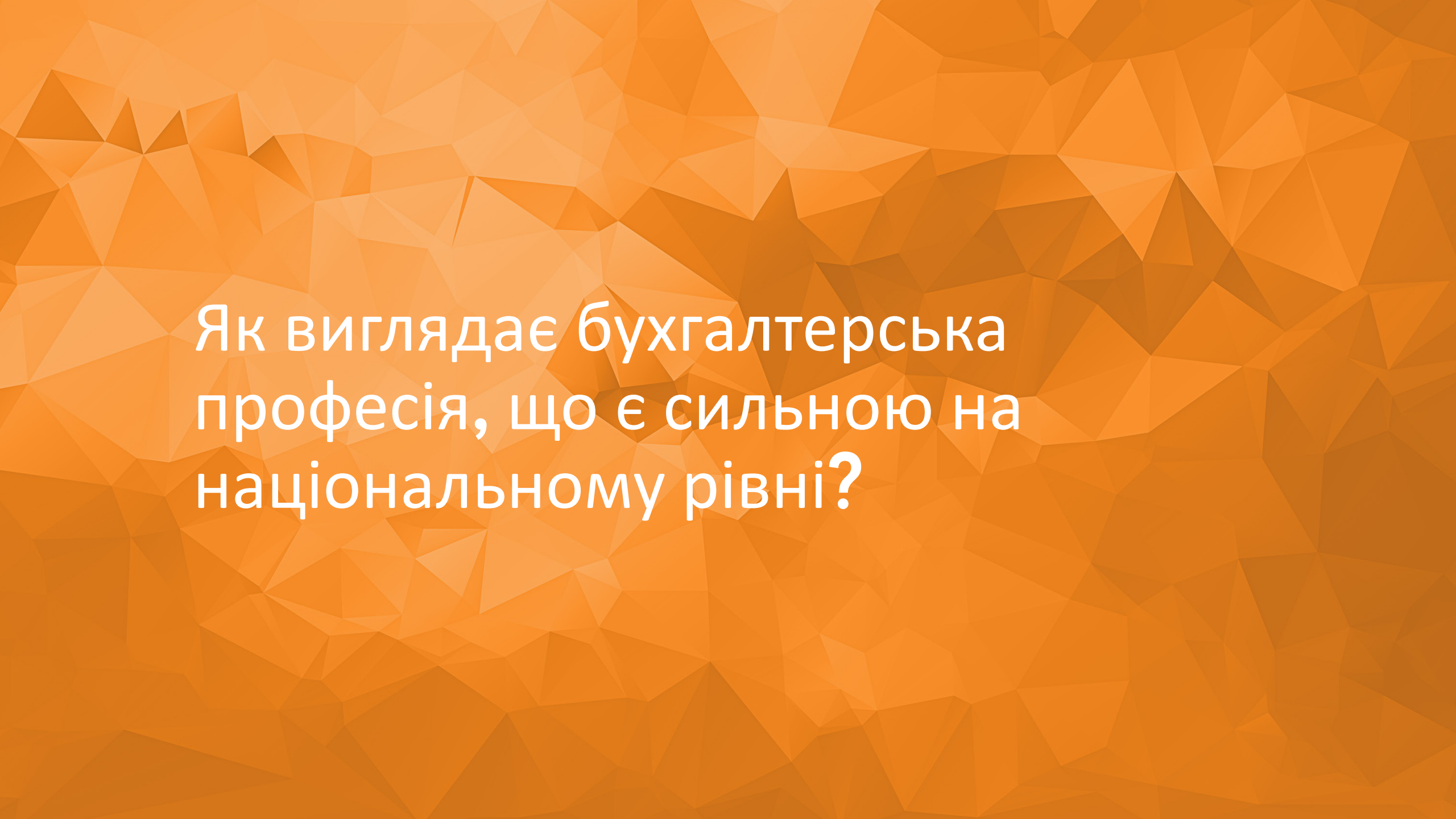
Що сильна ПОБО робить добре?

- » Діє в інтересах суспільства
- » Забезпечує підвищення кваліфікації та підготовку компетентних професіоналів у сфері бухгалтерського обліку
- » Заохочує та забезпечує дотримання суворих професійних та етичних стандартів
- » Функціонує як ресурс, що може використовуватись урядом та органами регулювання
- » Підвищує якість фінансового менеджменту та якість інформації, що повідомляється.

Сильна бухгалтерська професія поліпшує ділове середовище

- » Функціонування системи фінансової звітності та аудиту, яка забезпечує впевненість у достовірності фінансової інформації, залежить від статусу професії бухгалтера
 - » Нормативна база
 - » Впровадження
 - » Моніторинг та забезпечення дотримання
- » Навички, необхідні для здійснення контролю, підвищення якості роботи та подальшого зростання Надання корисної інформації та відомостей, а також пропозицій із питань етики під час ухвалення рішень

The background of the slide is a solid orange color with a complex, low-poly geometric pattern. The pattern consists of numerous irregular triangles and polygons of varying sizes, creating a textured, crystalline effect. The colors range from a light, pale orange to a deeper, more saturated orange, with some areas appearing slightly darker due to the overlapping shapes.

Як виглядає бухгалтерська
професія, що є сильною на
національному рівні?

Роль ПОБО у національній нормативній базі

- » Професійні об'єднання у сфері бухгалтерського обліку різних країн світу побудовано по-різному із різним розподілом завдань і функцій між професійними організаціями, урядом та іншими зацікавленими сторонами.
- » Внесок ПОБО диктується тим «простором», у якому воно може функціонувати і який визначається або встановлюється нормативною базою
- » ПОБО, що є членами Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC) зобов'язані докласти *всіх зусиль* для того, щоб зробити внесок у діяльність за ключовими напрямками, навіть якщо вони за неї не відповідають.

Чи сприяє юридичне визнання ПОБО зміцненню статусу професії?

- » Тенденція до регулювання бухгалтерської справи: чітка роль у регулюванні аудиту
- » Актуальність звань, що надаються ПОБО
- » Якісь інші шляхи до визнання

Правовий захист звань, що надаються ПОБО (на прикладі Нової Зеландії)

14. Зловживання термінами, що опосередковано вказують на членство в Інституті

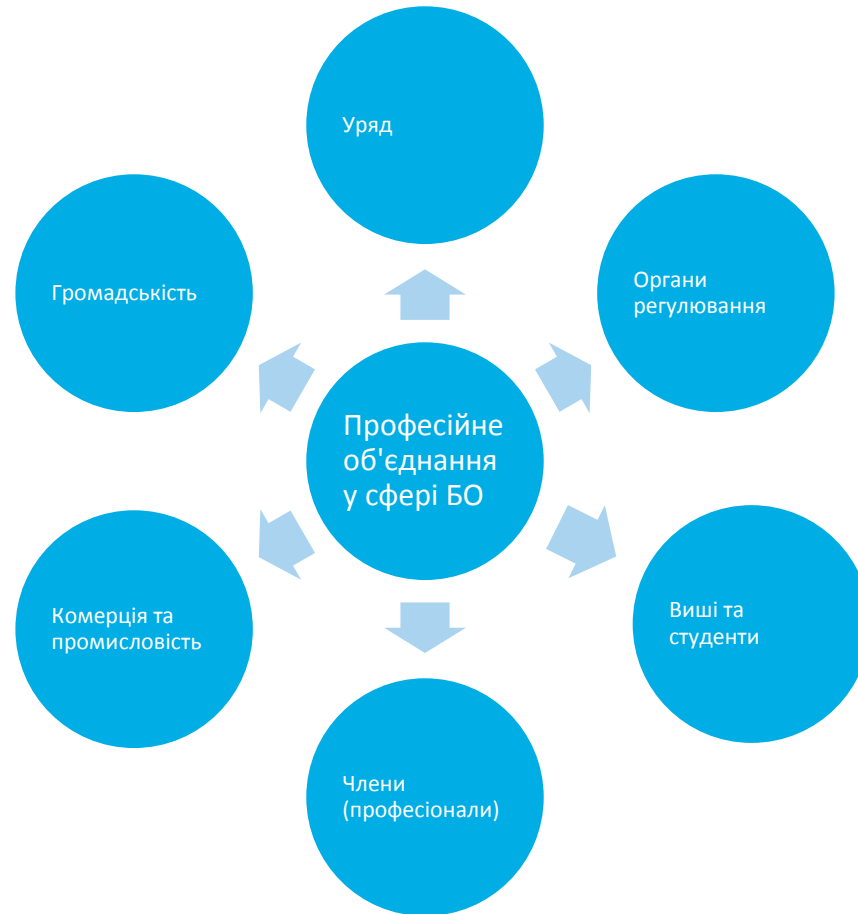
(1) Порушником є особа, яка:

- (a) не будучи членом Інституту, використовує в письмовій формі у зв'язку зі своєю господарською діяльністю, роботою за наймом або професійною діяльністю будь-які слова, позначення або скорочення, що мають на меті спонукати будь-яку іншу особу повірити в те, що така особа є членом Інституту, або обґрунтовано можуть спонукати іншу особу в це повірити; або
- (b) не маючи відповідного права згідно з чинними правилами, описує себе саму в письмовій формі як сертифікованого бухгалтера або сертифікованого бухгалтера публічної практики, або асоційованого сертифікованого бухгалтера, або асоційованого сертифікованого бухгалтера публічної практики, або як техніка-бухгалтера; або
- (c) не будучи членом Інституту, описує себе саму в письмовій формі як зареєстрованого бухгалтера і при цьому неспроможна довести, що порядок та обставини, за яких вона себе так описувала, не давали підстав для обґрунтованого висновку про те, що мова йде про членство в Інституті; або
- (d) маючи відповідного права згідно з чинними правилами, використовує разом зі своїм власним ім'ям або з тим ім'ям, під яким вона здійснює господарську діяльність, аббревіатури CA, ACA, FCA, FACA, CA (PP), ACA (PP) або AT, або скорочення від слів «сертифікований бухгалтер», «асоційований сертифікований бухгалтер», «зареєстрований бухгалтер» або «технік-бухгалтер», або будь-яке поєднання таких аббревіатур чи скорочень, і при цьому неспроможна довести, що порядок та обставини, за яких такі аббревіатури чи скорочення використовувались, не давали підстав для обґрунтованого висновку про те, що мова йде про членство в Інституті.

(2) За скоєння правопорушення, передбаченого частиною (1), за рішенням суду стягується штраф у розмірі, що не перевищує 5000 доларів.

Розділ 14(2) зі змінами, внесеними 1 липня 2013 року [розділом 413](#) Кримінально-процесуального закону 2011 року (2011 №81).

Сильна та стала бухгалтерська професія на національному рівні добре інтегрована в країні

Сильна та стала бухгалтерська професія на національному рівні добре інтегрована на міжнародному рівні

» Відносини та членство в організаціях:

- » Міжнародна федерація бухгалтерів
- » Регіональні організації бухгалтерів (зокрема, «Екаунтансі Європ», Європейська федерація бухгалтерів та аудиторів МСБ)
- » Провідні бухгалтерські ПОБО (ICAEW, ICAS і т.д., і т.п.)
- » Міжнародні організації, що встановлюють стандарти у сфері фінансової звітності та аудиту
- » Форуми з регулювання незалежного аудиту

ПОБО мають виконувати обов'язки, визначені IFAC на основі міжнародної передової практики

SMO 1: Забезпечення якості

SMO 2: Міжнародні стандарти підготовки професійних бухгалтерів та інші рішення Ради з міжнародних стандартів освіти у сфері бухгалтерського обліку (IAESB)

SMO 3: Міжнародні стандарти та інші рішення Ради з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (IAASB)

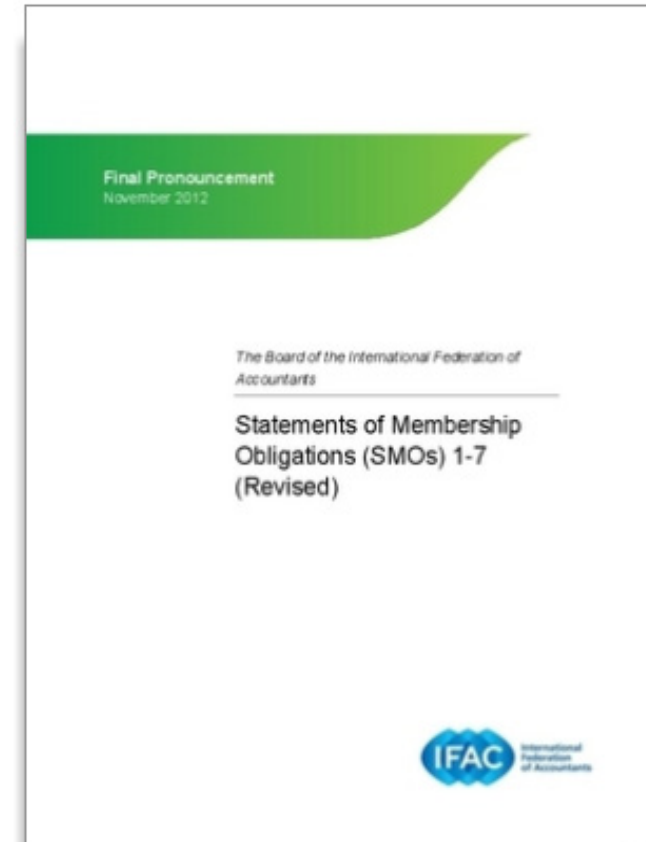
SMO 4: «Етичний кодекс для професійних бухгалтерів» Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів

SMO 5: Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектора та інші рішення Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектора (IPSASB)

SMO 6: Розслідування та дисципліна

SMO 7: Міжнародні стандарти фінансової звітності та інші рішення Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності (IASB)

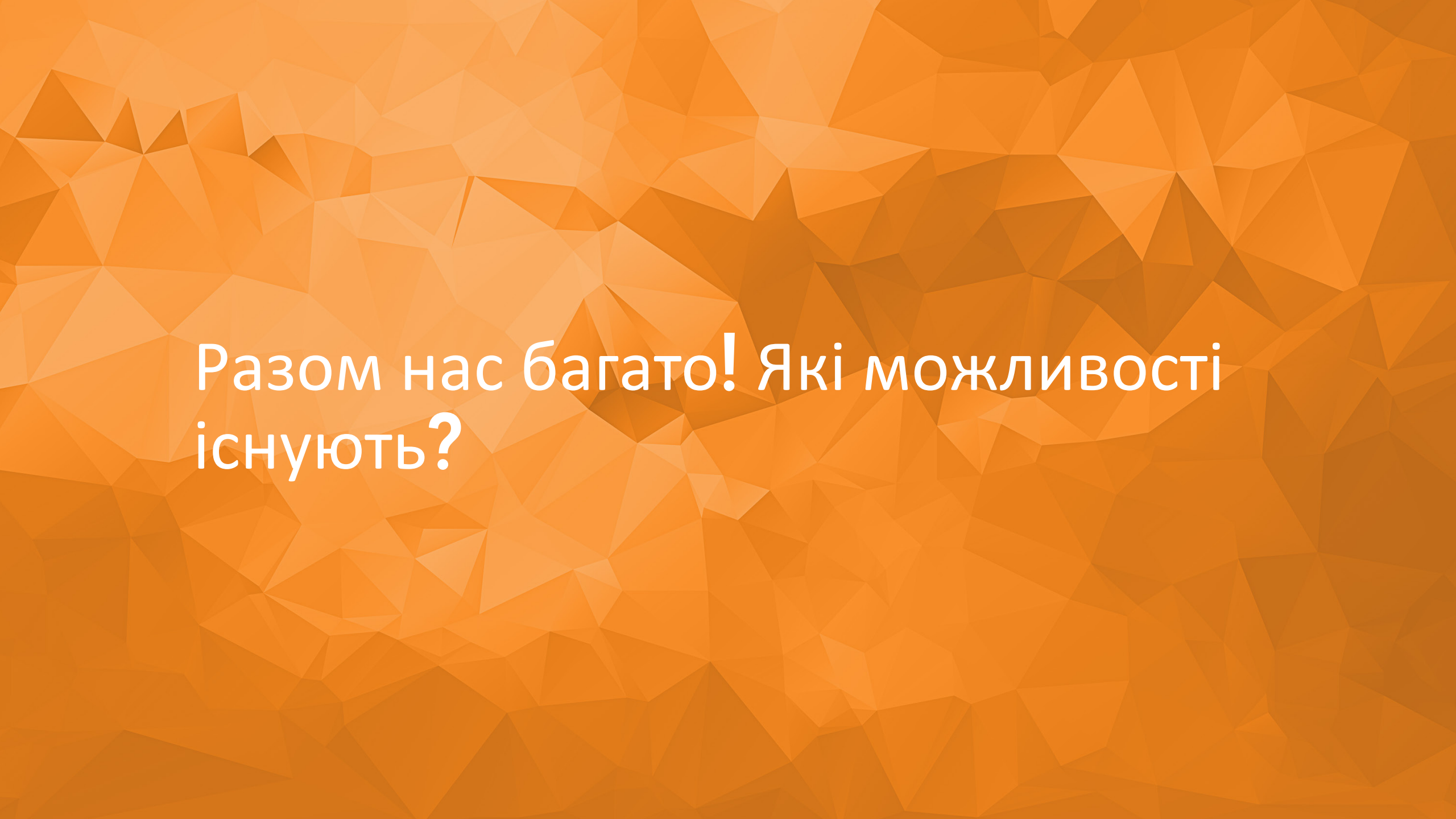
* SMO — Положення про обов'язки організацій-членів

Які прогалини існують зараз та можуть виникнути в майбутньому?

- » Кількість професійних бухгалтерів?
- » Якість професійної підготовки бухгалтерів?
- » Настанови, інструменти та постійне підвищення кваліфікації на підтримку імплементації міжнародних стандартів?
- » Спроможність професійних об'єднань просувати та вдосконалювати професію?
- » Інші прогалини?

The background is a solid orange color with a complex, low-poly geometric pattern. The pattern consists of numerous irregular triangles and polygons of varying sizes, creating a textured, crystalline effect. The colors range from a light, pale orange to a deeper, more saturated orange, with some areas appearing slightly darker due to the interlocking shapes.

Разом нас багато! Які можливості
існують?

Стратегічні альянси

- » Сторони намагаються використати сильні сторони одна одної
- » Мова не йде про створення партнерства в юридичному сенсі, але відносини між сторонами мають договірний характер
- » Приклад:
 - » CAANZ та ACCA

Стратегічний альянс між CAANZ та ACCA

- » Альянс представляє 788 000 професійних бухгалтерів, що вже працюють або навчаються професії, з різних країн світу (488 000 — це майбутні бухгалтери)
- » Частково альянс має на меті подолання викликів, пов'язаних із глобалізацією
- » Він забезпечує надання більш ефективної підтримки тим членам організацій, які працюють на міжнародному рівні
- » Взаємність установлено на певних умовах

Think Ahead

CHARTERED ACCOUNTANTS™
AUSTRALIA + NEW ZEALAND

Спільна діяльність

- » Юридично оформлене партнерство
- » Часто новоутворений суб'єкт виступає по відношенню до учасників спільної діяльності постачальником
- » Приклад:
 - » Утворення AICPA та CIMA Асоціації міжнародних сертифікованих професійних бухгалтерів

AICPA та CIMA

- » Представляє 600 000 професіоналів нинішнього та наступного поколінь
- » Нове членство, але без нових звань
- » Функціонує на основі створеної CIMA та AICPA у 2011 році спільної програми сертифікації глобальних фахівців із управлінського обліку
- » Головне тут — вплив та позиціонування на глобальному ринку

Association
of International
Certified Professional
Accountants®

» Об'єднання/злиття: Злиття двох або декількох об'єднань у нове об'єднання:

» Приклади:

» NZICA та ICAA=> **CAANZ**

» CGA, CMA та CA=> **CPA Canada**

» NIVRA та NOVAA=> **NBA (Нідерланди)**

Chartered Accountants Australia and New Zealand (сертифіковані бухгалтери Австралії та Нової Зеландії)

Основні рушійні сили	Членство та кваліфікаційні звання	Інші особливості
Глобалізація Еволюція потреб членів організацій Конкуренція	Відсутність змін у вимогах до сертифікованих бухгалтерів. Запровадження в Австралії двох новозеландських кваліфікаційних звань: «асоційований сертифікований бухгалтер» (ACA) та «технік-бухгалтер» (AT). Члени об'єднання з Нової Зеландії офіційно є членами двох організацій (CAANZ and NZICA). Друге членство застосовується лише в цілях регулювання.	Лідерство в імплементації угоди про тісніші економічні зв'язки між Новою Зеландією та Австралією Здійснені ще до об'єднання інвестиції у спільну програму підготовки У Новій Зеландії було переглянуто структуру управління організацією для її «приведення у відповідність до вимог майбутнього»

Утворення CAANZ

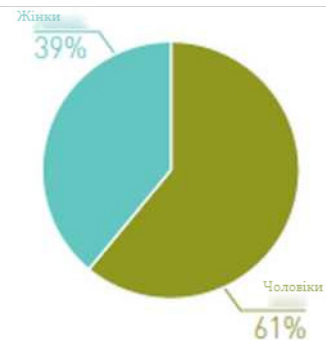
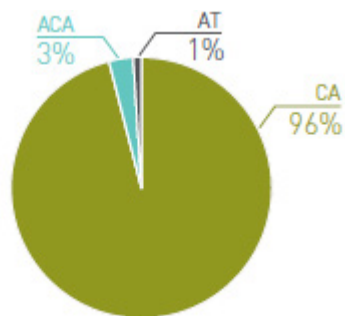
Institute of
Chartered Accountants
Australia

CHARTERED ACCOUNTANTS
AUSTRALIA + NEW ZEALAND

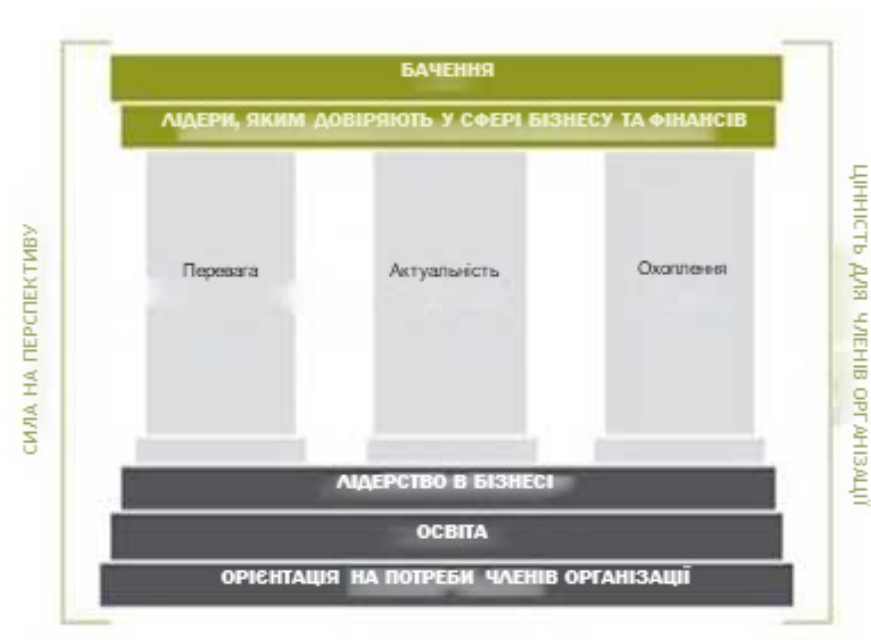
Факти та цифри

Вікова група (повні та тимчасові члени)	Новий інститут
До 30	25 509
31-40	30 280
41-50	25 029
51-60	15 063
Понад 60	11 240
Не зазначили	254
Усього	107 367

Бачення та стратегія

- » Членів CA-ANZ мають сприймати як лідерів, яким довіряють у сфері бізнесу та фінансів
- » Позиціонування звання сертифікованого бухгалтера Chartered Accountant як основного професійного звання

Основні стадії об'єднання

- » Угода про об'єднання між організаціями
- » Пропозиція для членів організацій (роз'яснювальний меморандум)
- » Голосування
- » Реалізація різних аспектів об'єднання
- » Внесення змін у Закон про NZICA та Королівську хартію, щоб уможливити набрання чинності змінами
- » Доопрацювання невирішених питань і формування структури управління

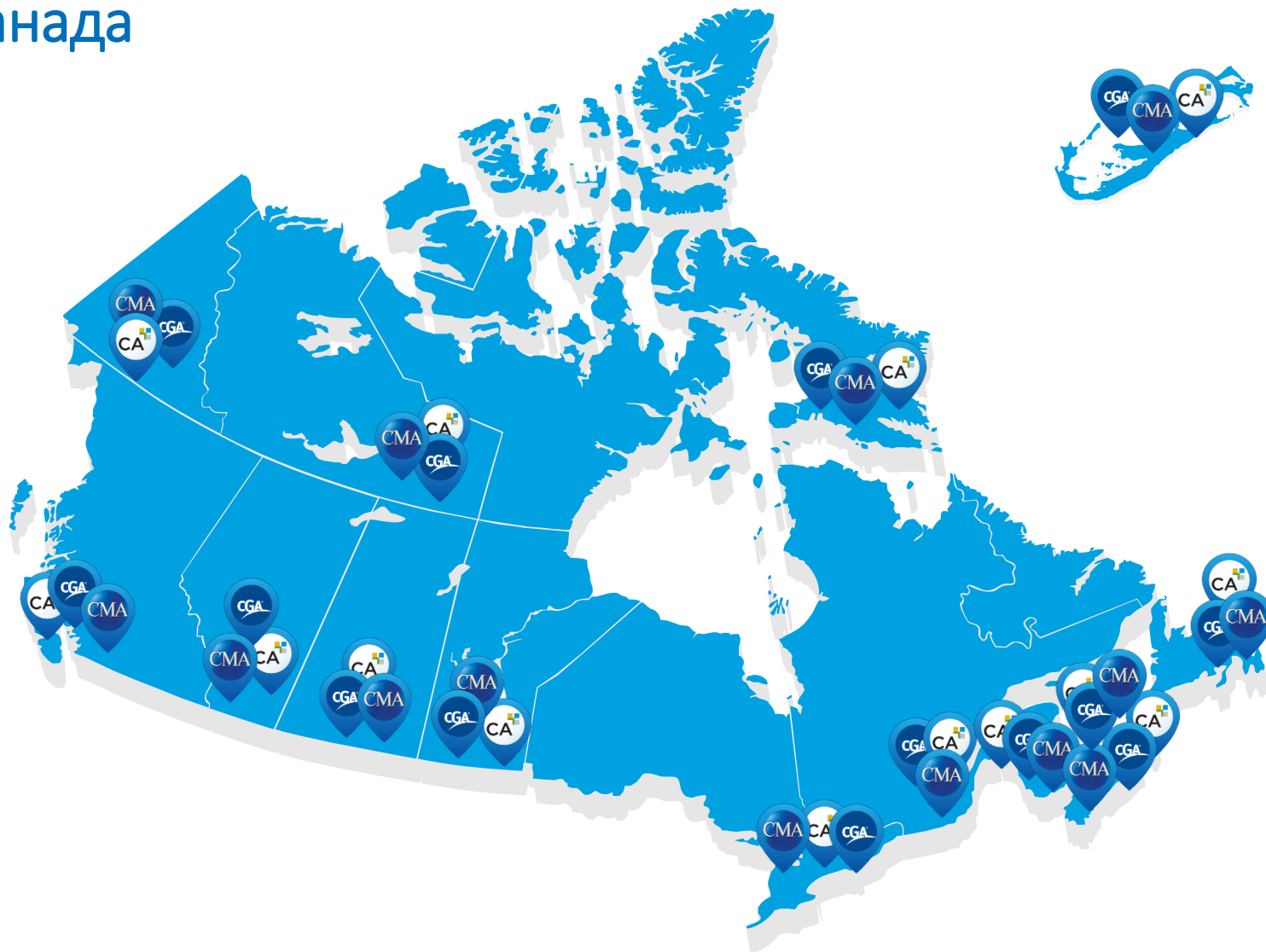
Користь для членів об'єднань

- » Певне зменшення розміру членських внесків
- » Формування потужніших структур управління
- » Краще визнання на ринку цінності професійних бухгалтерів
 - » Запуск нового бренду
 - » Лідер думок
- » Нові ініціативи у сфері освіти
- » Нові представництва в країнах Південно-Східної Азії
- » Нова модель відносин

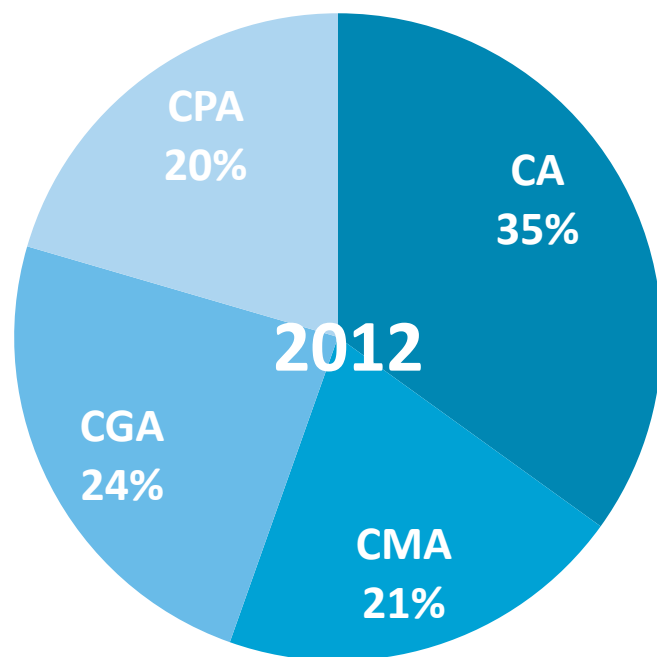

Основні рушійні сили	Членство та кваліфікаційні звання	Інші особливості
Об'єднання представників дуже розпорошеної професії навколо єдиного бренду з сильним глобальним позиціонуванням	Перехід від 3 національних кваліфікаційних звань до єдиного національного звання Утворення нового об'єднання CPA Canada	Необхідність внесення суттєвих змін у законодавство провінцій країни Привернення уваги до глобальної «битви за членство» між CPA та CA

Канада

Ознака успіху: все почалося з Квебеку

- ✓ 4 кваліфікаційні звання у сфері БО
- ✓ 38 органів управління
- ✓ Більш ніж 170 000 членів

- ✓ 1 кваліфікаційне звання у сфері БО
- ✓ 14 органів управління
- ✓ Більш ніж 200 000 членів

Керівні принципи, на яких побудовано структуру:

1. Перехід до єдиного звання
2. Подальше використання існуючих звань
3. Збереження наявних прав без їх розширення
4. Нова програма сертифікації
5. Спеціалізація після здобуття звання
6. Використання звання CPA як бренду
7. Спільний кодекс, спільні положення, спільна публічна практика
8. Об'єднання діяльності та структур управління

NBA (Нідерланди)

Основна рушійна сила	Членство та кваліфікаційні звання	Інші особливості
Підвищення ефективності та результативності роботи в умовах структури регулювання бухгалтерського обліку та аудиту в ЄС	Збереження старих кваліфікаційних звань RA (NIVRA) and AA (NOvAA). Єдине членство в новому об'єднанні (NBA), про утворення якого було прийнято закон. 14 000 RA 7 000 AA	Обидва об'єднання було утворено шляхом прийняття відповідних законів більш ніж 50 років тому У 1998 році було здійснено спробу об'єднати дві організації, яка виявилась невдалою через підхід до використання звань 2009 р.: переїзд в одну будівлю 2010 р.: схвалення рішення загальними зборами кожного об'єднання 2013 р.: внесення змін у закон. AA мають право проводити обов'язковий аудит усіх суб'єктів крім «суспільно значимих суб'єктів».

NBA (Нідерланди)

Основні рушійні сили	Членство та кваліфікаційні звання	Інші особливості
		Два виконавчі директори — по одному від кожного з об'єднань, що існували раніше Звання АА більшою мірою орієнтоване на забезпечення дотримання вимог законодавства малим і середнім бізнесом. Не весь аудит, а певна частина. Зміни в законодавстві не були руйнівними. Єдиної програми немає, є тільки атестація.

Об'єднання ПОБО: як зробити так,
щоб воно спрацювало?

Основи: чітке бачення мети процесу?

- » Навіщо об'єднувати ПОБО?
- » Чи справді буде досягнуто достатньо суттєвий синергійний ефект?
- » Чи виявиться збільшення масштабу достатнім для досягнення поставлених цілей?
- » Позитивний зворотній зв'язок: розпорошеність у професії, що розвивається, ускладнює його налагодження
 - » якість => визнання => преміальність => збільшення попиту з боку студентів => зростання гонорарів => більший обсяг інвестицій у підвищення якості
- » Конкуренція у професії, що розвивається, та у зрілій професії

Основи: які рішення потрібні?

- » Членів ПОБО, що об'єднуються
 - » регламент голосування
 - » інформація, необхідна для голосування
- » Чи потрібен дозвіл уряду?
- » Членство в IFAC.

Вимоги статуту IFAC: реорганізація

Стаття 11. Значна організаційна реструктуризація

11.1 [Об'єднання], що є повним, асоційованим або афілійованим членом [Асоціації] повідомляє виконавчого директора за першої нагоди з урахуванням обмежень щодо конфіденційності про Значну організаційну реструктуризацію, що може позначитись на статусі ПОБО як повного, асоційованого або афілійованого члена. **«Значна організаційна реструктуризація»** — це, зокрема, об'єднання повних, асоційованих або афілійованих членів, чи об'єднання повного, асоційованого або афілійованого члена з іншою організацією; перехід повного, асоційованого або афілійованого члена під контроль іншої організації або перехід іншої організації під його контроль; виділення нової організації зі складу повного, асоційованого або афілійованого члена; внесення суттєвих змін у систему управління, механізми фінансування або здійснення діяльності повного, асоційованого або афілійованого члена; чи внесення змін у визнання повного члена на підставі правового акту або загального консенсусу як ПОБО національного рівня, що користується заслуженим авторитетом у тій юрисдикції, в якій воно функціонує.

Вимоги статуту IFAC: реорганізація

11.2 Значна організаційна реструктуризація повного, асоційованого або афілійованого члена визнається IFAC від дати набрання чинності Значною організаційною реструктуризацією; і

- а) Правління ухвалює рішення про повторне прийняття реструктуризованої організації; в такому разі відповідний повний, асоційований або афілійований член зберігає той статус, який він мав до реструктуризації, доти, доки реструктуризована організація не завершить процедури, пов'язані зі вступом, і не буде прийнята, залежно від ситуації, Радою або Правлінням;
- б) такий повний, асоційований або афілійований член вносить загальну неоплачену суму свого фінансового внеску та погашає свою заборгованість перед IFAC за всіма іншими сумами, що виникла до здійснення реструктуризації (1) за повний фінансовий рік, у якому IFAC визнає Значну організаційну реструктуризацію та (2) за всі попередні роки;
- с) якщо дата набрання чинності Значною організаційною реструктуризацією настає 1 липня або пізніше, то такий повний, асоційований або афілійований член вносить свій фінансовий внесок, установлений до реструктуризації, в повному обсязі за фінансовий рік, що настає або вже триває; та
- д) члени Правління, висунуті таким членом, зберігають свої посади в Правлінні до першого чергового засідання Ради, що проходить після набрання чинності Значною організаційною реструктуризацією, і на якому здійснюється перерозподіл місць у Правлінні, закріплених за такою організацією, у порядку розподілу місць у Правлінні, встановленому Статутом.

Основи: чи наявні інші юридичні аспекти?

- » Перегляд статуту та положень тощо
- » Потреба у внесенні змін до закону?
- » Захист інтелектуальної власності, пов'язаної з кваліфікаційним званням?
- » Пільги для членів, встановлені на сьогоднішній день згідно з чинним законодавством України
- » Належне опрацювання договору
 - » взаємне визнання
 - » права на переклади

Підхід до об'єднання: чи варто підходити до всіх з однією міркою?

» Не слід забувати про контекст

	Канада	НЗ/Австралія	Нідерланди	УКРАЇНА
Кількість професійних бухгалтерів	>200 000	>200 000	>21 000	>6 500

- » Деякі сильні національні професійні об'єднання позиціонують себе на глобальному рівні
- » Українські об'єднання досі зосереджені на розвитку професії на національному рівні

» Фактичні обставини на місцевому рівні

- » нормативна база та роль ПОБО
- » визнання на ринку та поширеність кваліфікаційних звань

Керівний принцип 1: еволюція в напрямку єдиного звання

- » Перехід від поточних кваліфікаційних звань до нового звання
 - » Обдумайте доцільність впровадження єдиного звання або одночасного використання обох звань після об'єднання (див. роздавальні матеріали)
- » Звання, що користується міжнародним визнанням, має свої переваги:
 - » Чи готова освітня програма до впровадження?
- » Як вплине об'єднання на розмір членських внесків?

Керівний принцип 2: подальше використання існуючих звань

» Звання, що використовувались у Канаді до об'єднання, були поширені на ринку та були впізнаваними. В Україні теж?

Керівний принцип 3: збереження наявних прав без їх розширення

» Які укладено угоди про взаємне визнання?

Керівний принцип 4: сертифікація та навчання

- » Що є стратегічним рушієм змін?
 - » взаємне визнання на регіональному/міжнародному рівні
 - » визнання у стандартах аудиту
 - » прагнення майбутніх членів поліпшити перспективи свого кар'єрного зростання (що тягне за собою збільшення кількості членів)
- » Вимоги до приєднання до програми професійної освіти
- » Які строки встановлено для розробки нової програми? Як буде організовано перехід для тих, хто навчається за старими програмами?

Керівний принцип 5: зосередженість на потребах професійної спільноти

- » Чи користується спеціалізація попитом серед членів?
- » Умови в Канаді та в Україні

Керівний принцип 6: бренд об'єднаної професійної організації

- » Склалась тенденція максимального зближення назви професійного об'єднання з найменуванням кваліфікаційного звання (наприклад, CPA Canada, Chartered Accountants ANZ), що забезпечує концентрацію брендів
- » Канада мала значні ресурси на проведення ребрендингу свого кваліфікаційного звання
- » Стратегія цифрового маркетингу
- » Паспорт бренду
- » Програми взаємодії зі студентами та роботодавцями

Керівний принцип 7: спільний Кодекс поведінки, спільні положення, спільна практика

» Яку роль відіграватиме нове ПОБО у встановленні стандартів?

Керівний принцип 8: об'єднання діяльності та структур управління

- » Опрацювання нової структури управління слід почати на ранній стадії. Нова структура має забезпечувати (а) успішне здійснення об'єднання та (б) підвищення якості управління
- » У Канаді управління ускладнювала наявність структур на рівні провінцій, передбачена законодавством. А в Україні ситуація не така сама?
- » Як виглядатиме об'єднання на регіональному рівні?
Важливо налагоджувати взаємодію вже на ранній стадії (ще до офіційного об'єднання)